

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ
БОЛГАШ НЫЗЫЛ ХООРАЙ КОММИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР
ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ
СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1960 ч.
ОКТАБРЬ
30
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 256 (4740)

Өртөө 20 коп.

Көдээ ажыл-агыйның ажыл-ишчилери! Ниитиниң мал ажылын бүгү хемчег-биле хөгжүдүңер, быжыг чөм-суурну тургузуңар, малдың продуктулуун бедидинер! Чоннуң кижжи санынга онааштыр мал ажылының продуктуларын бүдүрер талазы-биле АКШ-ты ажаалы.

(Октябрьның социалистик Улуг революцияның 43 чыл оюнга СЭКП ТН-ның Кыйгырыгыларындан).

СЭКП Төп Комитетиниң Пленумун чылдырар дугайында ДЫҢНАДЫГ

СЭКП Төп Комитетиниң ээлчеглиг Пленумун 1960 чылдың декабрь 13-те чылдырар дугайында шийтирнэ СЭКП ТН хүлээп алган.

1960 чылда чер болгаш мал ажылдарының продуктуларын бүдүрериниң база күрүнөгө садарының талазы-биле күрүнө планының болгаш социалистик хүлээлгелериниң күүселдезиниң дугайында, көдээ ажыл-агыйны улам ынай хөгжүдүрүниң талазы-биле хемчеглериниң дугайында айтырыгны ТН-ның Пленумунга чугаалжып көөр кылдыр кириер. РСФСР-нин

Министрлер Чөвүлелиниң, Украинаның Компартиязының ТН-зының, Казахстанның Компартиязының ТН-зының, Казакстанның Компартиязының ТН-зының сонгу областар талазы-биле Бюрозунун, Белоруссияның, Узбекстанының, Грузияның, Азербайджанның, Литваның, Молдавияның, Латвияның, Киргизияның, Тажикстанының, Арменияның, Туркменияның болгаш Эстонияның Компартияларының ТН-ларының бо айтырыг талазы-биле илеткелдерин ТН-ның Пленумунга дыңнаар.

МУРНАКЧЫЛАРГА ДЕННЕЖИР

Төөгүдүт чеди чылдың ийги чылының 9 айларында бедик сүт саалдазы дээш социалистик чарыштың түнөөдери үнгөн. Ол түнөөдери чугаалжып, Төрөөн чуртка улам хей сүтү бээр дээш моон сонгаар ап чорудар хемчеглерин тодаралары-биле областкы саанчыларын, бызаа ажаакчыларын чөвүлө хуралы даарта, октябрь 31-де Кызыл хоорайга ажытынар.

Эрткен 9 айларын түнөөдери болза, сүт саалдазы мурунку чылдардан көвүдөдүр турар колхозтарын, совхозтарын, фермаларын болгаш саанчыларын, бызаа ажаакчыларын саны көвүдөп турарын айтып турар. Сүтү бүдүрер болгаш күрүнөгө садар талазы-биле бедик көргүзүлгү болган Каа-Хем район СЭКП обкомунун болгаш облуккомунун шилчир Кызыл туугун быжыг тутушаан. Октябрь 1-ге чедир инек бүрүзүндө 1200—1500 кг сүтү 100 ажыг саанчылар, 1500—2300 кг сүтү 50 ажыг саанчылар сагган.

Оларын арзында Бин-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун саанчылары С. Сат, С. Баукова, М. Бичин-уруг, Н. Федулова, А. Доможакова, «Межегей» совхозтун саанчысы Н. Чеботова олар 9 айларын дургузунда боттарыга быжыглан инек бүрүзүндө 2011-ден 2263 кг чедир сүтү саап, бедик көргүзүлгү болганар. Каа-Хем районун Ленин атыг колхозунун саанчысы У. Яковлева чааскаан 60 ажыг инекти саап, бо чылдың эрткен үш көдөөдөрүндө 80 ажыг тонна сүтү сагган. Дуржулгалык саанчылар-биле чергелештир Бай-Тайга районун «Кара-Хөл» колхозта Х. Далаат, «Чөөн-Хемчик» районун «Кызыл тараачын» колхозта Р. Монгуш болгаш оон-лаа еске бедик көргүзүлгү анык саанчыларын тыттып турары өөрүңчү.

Област күрүнөгө сүт садарынын планын октябрь 1-де 101,5 хуу күүсеткен.

Бо ады үнгөн болгаш еске-даа саанчылар даарта чөвүлө хуралга боттарының чеди алган кайгамчык чедишкенирин, ажылынын дуржулгалык, ажылаттырмай турар кулаварларын, сүт саалдазын бедидериниң аргаларын чугаалаарлар. Чөвүлө хуралдын индириден мурунчаларың чугаа бүрүзү Төрөөн чуртка улам хей сүтү бээр дээш демиселе удуг үнелиг болур.

Бистин район бүрүзүндө ол районун еске колхозтарының денеленден арык хей сүт саап ап турар колхозтар бар дээрин түнөө көргүзүп турар. Чижээ, Бин-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун бугу фермаларында бирги черлерин ээлеп турда, оларын чанында еске колхозтарының фермаларының көргүзү олардан дыкма куду. Улуг-Хем районун «Күш-ажылым хостуу», Өвүр-нүн «Коммунизмче орук», Чөөн-Хемчиктин «Искра», «Коммунизмче орук» колхозтарының мурунчалары фермаларының көргүзүгүдери ол райондарын еске колхозтарынында дыкма ыгалалык. Ынаарга моорган мындай чугула түнөөдө кылып болур: бир эвес ажылды эки организастаар болза, район болгаш ажыл-агый бүрүзүгө сүт бүдүрерин дыкма көвүдөдүр чедиң ап болур.

Сүт саалдазының талазы-биле мурунчалар колхозтарда, совхозтарда, азы фермаларда, саанчыларда ескелден ыгалалык бойдузун оңза таарымчалык байдалдары тургустуна бербөөн. Кара чаныгы ыгалалык чүбө болза, ажылды канчаар организастаар, кандай арга-хемчеглерин ап турарында. Сүт бүдүрерин көвүдөдүрүгө удуг аргалар бисте бар дээрзин мурунчаларың дуржулгалык көргүзүп турар. Ол аргаларын бисте хей-хей ажыл-агыйларын көчүгү багай ажыгал турары хомуданчыг.

Хожудап турар фермаларын, саанчыларын мурунчаларың денелениг чедери дээш ажылды организастаары чугула. Ындай турбуге чамдык райондарда хожудап турар фермаларже шоолуг сагыш саабас чорук шын эвес. Чижээ, Бин-Хем районун «Кызыл тараачын» колхозунун фермаларының денеленинде оң кожалары «Искра», «Тилселег» колхозтарының фермалары дыкма хожудап калган, а оларын сегидип алдырыне районун удуруткучулары тодаргай хемчеглер албайн турар. Шах мындай ыгалалык чорукту чидер болза сүт саалдазы ам доктаамал көвүдөүр ужурул.

Социалистик чарыш болза күш-ажылдык бүдүрүкчүлүгү бедидериниң күчүлүгү чөпсөз. Оң-биле кады чарыш кижилериниң ажыла уран-мергежилдин илередиң болгаш оларын чогаалдык идеяларын көдүрер. Моон ужурунда чарыштын киржикчилериниң хүрээленин улам калбартыры, оңу бедик үрө-түнөөдөгү болдулары дээш оң түнөөдөдөрнө өй-шаанда үндүрерин, мурунчаларын илередири, оларын дуржулгалык пропагандалаары партия организацияларының кол сорулгалы болур.

Ам кол сорулга болза кышкы үлө сүт саалдазын кудулатпас, харин улам көвүдөдүр дээш демисежири болур. Ферма бүрүзүңү кышка белеткелди бо хүннерде доозары, мал чөмөчөрүн сөөртүп чедирери, оларда-дымыкыны эки организастаары, силос-биле инектерин амдыгааштан чөмөчөрүн, бир эвес концентраттыг чөмөчөр оларын кириштирери чугула. Бо бугу хемчеглер болза чеди чыл планының үшкү чымы—1961 чылда сүт бүдүрерин дыкма көвүдөдүрүң үндөзүң болур.

Мурунчаларың үлөгери-биле сүт саалдазын бедидер дээш социалистик чарышты улам калбартылынар!

Тук тывыскаан

КРАСНОЯРСК. (СЭТА-ның корреспонденти А. Сашин). Октябрь 28-те Красноярск тараачыларга болгаш малчыларга улуг байырлап болган. Сибириниң малчыларының чарыгына бо чылдың үшкү аягында чедиң алган чедишкенин дээш РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң шилчир Кызыл туугун оларга тывыскаан.

Ынчангаш октябрь 28-те мал ажылының мурунчаларының край чөвүлө хуралыга Кызыл туугун оларга тывыскаан, СЭКП ТН-ның РСФСР талазы-биле Бюрозунун болгаш Россия Федерациязының чазак-ын даскаанын Бүтүрүс РСФСР-ниң Көдээ ажыл-агый министрлиг ордона-лачызы М. М. Севастьянов ховуларын болгаш фермаларың ажыл-ишчилеринге төлөпиг шаңнады алганы дээш ийги байыр чедирген.

Эрткен чылдың хамзаарышкан үезинге денээрге 9 ай 20 хонустарын дургузунда оон 13,2 муң тонна өстти. 17,4 миллион санын куш чурттары, 234 тонна дүгү хөйүнү крайга белеткен. Продукцияны бо хөвирлерин белеткээриниң талазы-биле чыл планы ажыг күүсеттинер.

Боттарының социалистик үлөөлгелерин чедишкенин күүседир дээш Красноярск куштерин харманнас дээрин мал ажылының чөвүлө хуралга чүбө чугаалган мурунчалары ботуреткенер.

СЭКП Төп Комитетинге, эш Н. С. Хрущевка чөвүлө хуралдык киржикчилери чагаа чорутканнар.

Совет Калмыкия 40 чыл болган

Совет Калмыкия бодунун төөгүзүндө алдарлыг хүнүн — Совет эрге-чагырганы тургусканын болгаш калмык улустун автономтуг республика болганын 40 чыл оюн бүгү демделээн. Ол болза республиканың ажылчыл чондарының национал улуг байырлап, улуг орус улус-биле болгаш Совет Эвилелиниң өскөдө улустары-биле мөңгө, бузулбас найырларың байырламы болган.

Совет эрге-чагырганын чылдарында Совет Калмыкия экономика, ажыл-агый болгаш культура талазы-биле аажок удуг чедишкенин чедиң алган.

Совет эрге-чагырганын 40 чылдарың дургузунда Калмыкия болза ССР-ниң амы-думалыштыг өбүлөзүниң базы бир чекетелишкенин республиказы болу берген.

Бистин ажылывыстың түңнели

Арыг-Бажы сүт-бараан фермазының саанчылары болгаш кадарчылары бистер Төрөөн чуртугааска хей сүтү бээр, чеди чылдың ийги чылынын ооналдаларын чедишкенин күүседир дээш демисежип келдиңис. Ферма ажылдакчылары социалистик үлөөлгелерин алгаш, оон эки үрө-түнөөдө дээш күженишкенин ажылдап турар.

Бо фермага 1957 чылдан бээр ажылдап келдим. 1959 чылда инектенге 1800 кг сүтү саар деп хүлээлге алгаш, 2000 кг-ны саап алган мен. Бо чылдын инек бүрүзүндө 2500 кг сүтү саар деп бедиткен хүлээлгени алгаш, октябрьның 20-ге чедир бир инектен-не 1850 кг сүтү саап алдым. Хүлээлге күт-сөдир дээш ам-даа күженишкенин ажылдавас болза хоржок.

Оң сес инекти электри саалда-биле саап, тос ай 20 хонук дургузунда 33 тонна 300 кг сүтү алган мен. Бистин колхозтун эң дээр саанчыларының бирөөзи — О. Севилбаа-биле аравыста чарыштык бис. Менээ быжыглан инек саны-дан хүн бүрүдө 7 кг-дан 12 — 13 кг чедир сүтү саап ап турар мен. Бисте хайнак инектер немей бызааланып. Мөөң саап турар инектериниң сүткүрү мурунку чылдарымыңдан көвүдөдүр. Чүгө дие, саар инектерин чөмөргөлдөп болгаш ажаалдамы, олардадышшымы чыл келген тудум-на акижип келгенде, ыла-гыга чөмөр рационун шын турту-эп, оларын хүн чуртунда, норма

бүтүрүп чөмөргөп турарында. Инектерин саар үезинде баш бүрүзүңгө-ле 2 кг кукурузаны, 1 кг чурган суланы чидиртири ажыктыг, чүгө дие, инектер чөмгө көөн киргеш, оңу эки чыгышан, эдичтел болур болгаш сүдү нежежир. Кызын инек бүрүзүн хүнүн-не 6 кг си-ген, сула саваны, 16 кг кукуруза, 1 кг чарбалаан сула-биле чөмөргөп турар бис.

Ферма сүт саалдазының түнөөдөдөр 10 хонгаш-ла үндүрүп турар. Кым чөмө килограмм сүт сагганы оон-на тодаргай көстүп турар. Бистин фермада инек саар аппарат 10 бар, оңу чөп ажыгал турар бис. Сүт-бараан фермазы электри чырыктымы-биле кандырттыган. Ол дээрге, саанчыларын, кадарчыларын эки ажаал-даарыңга таарымчалык болган. Чаа төрөөн инектерин бызааларын 20 хонук дургузунда эки ажаап ала-лаш, бызаа ажаакчымыңга хүлээ-диш берип турар мен.

Сүт саалдазын көвүдөдүр дээш демиселе чүгө мен эвес, харин ферманың бүгү ажылдакчылары тур-жуп турар. Бистин фермавыс тос ай чөмөргө хонук дургузунда инек бүрүзүндө 1416 кг азы ниитизиле 99 тонна 126 кг сүтү саап алган болгаш күрүнөгө 100 тонна сүтү садар тургаш, 86 тоннамы сагган.

Оорман ШАНМАН,
Чөөн-Хемчик районун «Искра»
колхозунун саанчымы.

16 ХАРЛЫГ СААНЧЫ

Бай-Тайга районун «Кара-Хөл» колхозунун баштаар чериниң конторазыңа эрткен чылдың күсүр бичин уруг кирип келген. Колхоз даргазы оңу чүгө келгенин дордан-на сонур-гал айтыра берген.

— Колхозумунд сүт-бараан ферма-зыга ажылдаарымы чөпшээрер көрүдөр, саанчы болур деп шийтирил-пел алган кижжи мен—деп, уруг келген ужурун тайылбыраан. «Мындай би-

чин кижини канчал саанчыга кириер боор» деп, дарга иштинде болаш, «баштаар черин кижигүнери-биле, партия организациязының секретари-дык чугаалжышты, харызымы бээр би» диген.

Баштаар черин бир хуралыңга ол уругуң дилээн колхоз даргазы чугаалаарга чамдык кижилер дадала-лап турган, а партия организациязы-ның секретары эш Иргит Кудан аныктыры ажылга депшиди, өөр-дирин оралдашкан. Фермага ажыл-даарын күзөп, дилег кылган уругуң-на азы мынаарга оң беш турган. Партия организациязының секретарының саналы-биле колхоз баштаар чериниң хуралы оон саанчыга бадилал каан. Эрткен чылдың сөөлү айларында ол түскэй ооналдалыг инектери-даа чөп саанчыларга дузалажып, оларын инектерин сагжып турган. Ол үезин иштинде ажылга кызымакыйна, саанчы болуп шыдаарын көргүскөн.

Колхоз баштаар чериниң шийтири-биле бо чылдың эгезинде аңаа саар оон инек быжыглан.

Анык саанчы Хертек Далаат саан-чыларын чылының тос айларының дургузунда саар инек бүрүзүндө 900 кг сүтү сагаш, колхозтун саан-чыларының социалистик чарыгының мурунку одуруунда чоруп турар.

Кожай фермазында

инектерге силосту болгаш кок-сула-ны немелде чөм кылдыр бербейн тургаж, оларын кок-сула хоорун-га болгаш долу каакан тараз шө-лөңгө таарыштыр олардадып турар. Оң ужурунда инектерин сүткүрү-үлөп улгалдып, ферманың үчөгүнү Тулук Байыр-оол сагган сүтү эрай боорда четтигип хүлээп ап турары ол-ла болгаш.

Фермада парторг Монгуш Хавано-вич Сандэк колхоз төвүндө чөп чаа-хап чедиң келди. Ол почтачылап дак-

Инек бүрүзүндө 2070 кг сүт

Бистин «Межегей» совхозтун Кара-Булуңда № 3 сүт-бараан фермазы-ның саанчылары бо чылдың сүт саалдазын көвүдөдүр дээш социалистик чарышка киржиң, бедиткен хүлээлгелерин боттарыңга алганнар.

Мен бодумга быжыглан инек бүрүзүндө 2500 кг сүтү саарын хү-дөөдөр мен. Ам чылдың 9 айлары эрткен. Мөөң түнөөдөдөр саап турар 14 инектеримниң бирээзинде-не ортума-биле 2070 кг азы ниитизиле 28 тонна 980 кг сүтү сагган мен. Ам дөртүк кварталга инек бүрүзүндө 430 кг сүтү саап алып болзумза, хүлээлгем күүсеттинген ол болур. Оңу күүседип алдырыңга аргазы менде бар. Ам хемик ужур инектерин олар-далышканын эки организастаарыңга, немелде чөмөргөлдөп киреринде болур. Ынаалыг кукуруза силосу-биле амдыгааштан чөмөргөп чугула. Ын-дыг турбуге, ам үлө бисте немелде чөмөргөлдөп чоруттумай, чүгө олар-далышканы-биле кызыларлап турары хомуданчыг. Чөмөргөлдөп бах сүртүкш, инектерин сүдү бичиле-не кудуладыптар болза, оон соонда кыш удуз белдип алдыр берге деп чүбөн практика биске көргүскөй болгай. Ынчангаш немелде чөмөргөлдөп дүргө кирерин бистин саанчы-лармыс совхозтун дирекциязында негеп турар.

Мөөң саап турар инектеримниң хей кезин экижиктен уксаалыг. Олар-ның аразында «Красавица» деп шолалыг инектерин азы турган сүткүр. Ол чылгы үлө хүнде 26 кг чедир сүтү берип турган. Оңу даразында «Кра-сула» деп инектин хүнде бээр сүдү 18—20 кг чедип турган. Бүрүңү чыл-ың чаа-ла бо инектерин сүдү хүнде 5—6 килограммдан ашпайн турган болза, кажан концентраттыг чөмөргөп болгаш силосту бере берген соонда дордан-на хүнде 10 килограммдан ажыгмы бере бергенер. Моон ап көөр-гө, «инектин сүдү дымдык» деп улустун үлөгөр чугаазы көчүп шык.

Инектерин сүткүр болурунун база бир чугула чүдү болза таарымча-лыг оран-суур болур. Бистин фермазымыс кажазымы еске черге көвүдүп туткаш, ам-даа дооспайн туруп берген. Ам инектерин ажык черге көвүдү-рүп, саап турар бис. Бо байдал инектерин сүдү кудулаарыңга чедирип болур болгаш саанчыларымыс ажылдаарыңга бергезишкениң болур. Ам эртен, кезжээ соой бергенде харлыг черге инек саары белен дөпсө. Моңу күрө-тура кажан тудуун дүрдөлдөп турары саанчыларың сеткил-сагы-жын оожуктургандай турар.

Оон май сүт саалдазын көвүдөдүрүгө бир кол чүдү болза, саанчы кижини бодунда хамзааржыр. Доктаамал саап турар инектерини, а-жык-чанын, канчаар чөмөргө, кандай азылжып саарга сүдү хей болурун саанчы кижжи пат балыр апаар чүбө. Кажан менээ дымтаар хуя таварым бергенде, саанчылар оңу солуур саанчы мөөң инектериниң саггана, олар-ның сүдү мөөң саап ап турарымдан элээн эвээжөй бертирээ. Ынчангаш сүттүң хей болуру саанчыны канчаар ажылдаарыңдан хамзааржыр.

Н. ЧЕБОТАЕВА,
«Межегей» совхозтун саанчымы.

ХАКАСИЯНЫҢ БАЙЫРЛАЛЫ

АБАКАН. (СЭТА). Бо хүннерде Хакасияның ажыл-ишчилери ийи-дакыр байырлап-ла—Хакас автоном-нуг областын тургустунганын 30 чыл оюнга болгаш Улуг Октябрьниң 43 чыл оюнга белеткенип келген. Олар бөгүн облазының 30 чыл оюн байырлап турар.

Абакан, Таштып, Шира, ырак дагаларда суурлар байырлап шыяч кирилгэн. Областың байырламынга тураскааткан беседаларын бүдүр-гөлөргө, албан черлеринге болгаш колхозтарга чоруткулган.

Совет эрге-чагырганын чылдары-ның дургузунда Хакасияда рудник-тер, шахталар, заводтар туттуңган. 1930 чыл-биле денээрге үлөтүрүнүң ниити продукциясы 63 катал көвү-дөө! Көдээ ажыл-агый шапкын хөг-жүп турар: кур черин шийгээдип алдырың күсүлө-биле тарылга шө-дөри 13 катал өскөн. Бүгү чүзүн малдын баш саны дыкма көвүдөөн.

Культура революцияны чагай үр-түнөөдөдөр берген. Улуг Октябрь-нин мурунда хакастар боттарының үжүк-бижик чөк болгаш бижикти

шуут билбес чордан. Ам областа би-жик билбес кижжи чөк болган. Шо-колдарың, дээди болгаш ортумак өрөөдөргө черлериниң калбак четки-зи тургустунган. Областың албан черлеринде ажылдап турар эртем-нериниң 32 кандидаттарыңдан 14 ки-жи хакастар болуп турар.

Чечен чогаал калбак хөгжүп турар. Бо чылдын баштайгы роман хакас дылга үнгөн. Оң автору Николай Домажков. Тус черин авторларын-ның расказдарын, шудуктериниң чымдыларын парлап үндүргөн.

Областың байырламынга уткуштур Хакасияның бүдүрүлгелери алдар-лы-биле ажылдааннар. Улетпур оң айларын планын хуусаа бетинде күүсеткен, малчылар күрүнөгө эйт болгаш дүк дужаарың чыл план-ын күүсеткен. Октябрьниң соци-алистик Улуг революцияның 43 чыл оюнга СЭКП ТН-ның Кыйгыр-ларынга сорук кирген Хакасияның ажыл-ишчилери чаа бүдүрүлгөчү бе-лектерин ноябрь 7-ге белеткен ту-

ругузда ниити инектериниң 2576 кг сүтү саап алды. Бо айның түнөөдө оон база дордалбас дээр мен. Оон май мурунчалары саанчымыс Салчы Кокчымыс сентябрь дургузунда 12 инектен 3229 кг сүтү сагган. Мак-палдың бир ай дургузунда түнөөдөр иртакта ашкан болгай.

— Ого! Ыңа хей сүтү канчал сагганы ол?—деп айтырдым.

— Чүгө дие сентябрь айда ферма-зын инектериниң эки олардадыш-канын чоруткан бис, ол байдалды саанчы эки ажылдап-дыр.

— Ол-ла билгеле берди — дээш, оон май кымнар мурунчалык ажыл-дап турарын сонургадым.

— Мария Балдан деп эрес саан-чымыс база бар. Ол октябрь 1-ге че-дир бодунга быжыглан 12 инектиң бирээзинден-не 1655 кг сүтү саап алган, а сентябрь айда ол-ла бөдүк инектеринден 2175 кг сүтү сагган.

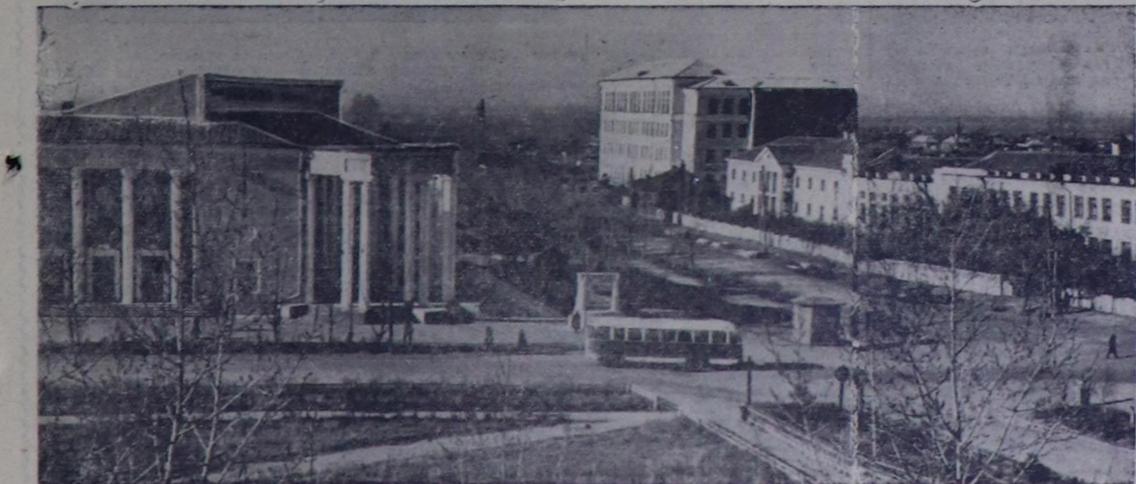
Ол-ла чугаалажып тургузуста, инек саалдамы дооступ, саанчылар парторгту долгандыр чыгып кел-геш, чаа экилеткен солуннар-биле та-ныкка бердилер.

— Ой, көрүрөм! Бистин 10 саанчыларымыс дорту областың Хундулдеп самбырында кирген-дир — деп, саанчыларын бирээзи Мага-дай-дыр.

Ферманың саанчылары сагган сү-дүн дымтырып, база бир черде сар-жаг хайындар бердилер. Саржаг хайындар черге саанчылар ботта-ры дежурийлап ажылдаар, оларын тускай эртемниг кыс Тюлюш Чан-чыппа баштап турар.

— Бистин инектериниң үскүрү эки, областа база дээр черин ээлеп турар—деп, Т. Чанчыппа демдел-ди.—Ам удавас колхозтун кол зоо-техники З. Докучене хал чедиң кээр боор, инектериниң үскүрүн Ша-гаан-Арыг лабораториямыңа хына-дыр бис. Ускүрү кудулай берген инектин чөмө эки таарыштыр-гаш, катал бедидип ап турар бис.

А. ДАРЖАА

Хакасияның төвү Абакан хоорай. Чурунта: хоорайның төвүндө кулдукчу.

Кыштаглаашкында дүвүрөнчиг байдал

КЫШ КОРГУНЧУГ ЗВЕС

Тес-Хемде Ленин аттыг колхозтун даргазы эш Биче-оолдун чугаалааны: — Малчыны күш-деңгизден дээр, оң баш санынчы менди турары дээр күжүн, арга-мергелини да дарам чокка бээр малчыны ажал-жи-биле танышканда кижини сеткили көдүрүр, оң күш-ажылчы чедикширинеринге сорук кирер боор чүбө... Бистин колхоз областын малчын колхозтарынын бирөөсү. Ичингаш арга-дуржуугалыг, ажылга алдаржаан малчынар бисте база бар ийи...

Даргазын чугаалаанын барымдааныга доран-на таварым берген бис. Чуга дээр, хойжу Кундан Курдаа ам Тес уунда Керен деп черде хойларын күзгөлдөп турар. Оң хойларын тоду, семиз, силги. Хойларын ыдыг деңгизден болганы ылангыя хонуну чайгы семитилгезин оон эки организастаанында, кызымак күш-ажылчыны түнөлдөдө.

Бо малчын чайын хойларын Шуурмактын серини чылаанга бүдүн чартык айнын дургуунда олар сөлүп семиткен. Чайгы семитилгезини соонда Халчүккө кезип, бир ай хиреде олараткан. Халчүктөн көшкөш колхозтун тараа шөдүнгө кезип олараддыл семиткен. Ам Тес уунда Керен деп черде күзгөлдөп турары ол. Колхозтан малынга алыр онагылгы сизгенге немере кылдыр бо хойжу бодунуң күжү-биле Талды-Аксон деп черде кыштаанын чогуунда 4,3 тонна эки шынарлыг нугаан сизгенин база белеткен алган. Ол шынак кыштаанда хой, хураган кажааларынын көржөни чазын-на хооруп, септелгезин дооскан. Кыштагда өдөкти база бөлүп алган.

Хойжу коммунист Кундан Курдаа түрт иштинин бир хонга онаштыр 1,6 килограмм дүктү, 340 төрүр хондан 303 хураганга камгалап алган. Социалист Кун-ажылчы Маалыры О. Лопсанчатын үлөтөрүн эдерип, ол бо чылын хойлун ийги оолдашыкнын организастаан. Ичингаш оң 100 ажыг хойлары ноябрьн чазында хураганнап эгелээр.

Ийги оолдашыкны сөзүндө 100 баш төрүр хойга-ла 115 хураганнар камгалап алыр социалист хулаалгын күсүдөр мен. Иччаарга чеди чылдын үшүк чылаанда—1961 чылда оон-даа бедиктен хулаалгени алыр мен—деп, ол хоочун малчынын чугаалааны киминь-даа сеткилине өөрчүтүр.

Кундан Курдаа шынак, У. Шынаада өшкү каларчызы, район Советинин депутатты эш Сергей Дамбар, хойжулар Николай Ташы-оол, Шалык Чангы-оол, Сангай-урт Сувай, О. Шынаанын суралгы хойжуу Сада болгаш өскөлөр-даа калдында малынчы деңгизде-семитилгезин чайгы, күсүр үлөрдө эки чорудуп, амгы үеде кыштагыларнда кажаал-хорааларын септеп, селип ап, кыштагыларын чогуунда немелде мал чедирген амдыгаштан-на белеткей бергенер. Ичингаштын малын хур чачагы кыш ажырыры дээр сагыш човачаа, күш-ажылчы малчынарга кыштын ажыг соогу, кылын хары коргунчуг звес.

ДОРТ ХАРЫ ЧОК...

Быштың тынжык Тес-Хемини малчынарнын кыштагыларнда хун келген тудум-на дыңып кел чыдар. Күсүк харлачак хыраа хамзан чок, харын бөлүтүр хар ол-бо кыштагыларда, харын-да Тестин ыжык шынааларында бизин чаапкан. Оң эрир хөлү эртен.

Кыштын байдалы бо черге дүвүрөнчиг кынып келген үеде мал-маганын чөгүм каяа кыштагыларды мынчага дээр тодараттымаан, шээр болгаш өскө-да малдын каларчылары Ленин аттыг колхозта бар бооп турары алдептиг. Чидээ, малчын Чулдун Чоолунуң 108 молдургаларынын, ол шынак С. Дүшү-оолдуң 40 ажыг шаржыктарынын кыштар кыштагылары билдирмес.

Бо чылдын октябрь төнчүзүнде Тестин Хурен-Дугайда № 2 сүт-баган фермазынын харысалгалыг амжалдакчы Чайбар-оол дээринин өөнгө каларчы Чоолу Чулдунуң болгаш колхоз даргазы эш Биче-оолдун арзынга мындыг чугаа болган.

Каларчы тургаш:

— Молдургаларны каяа кыштагалдыр кижин боор мен, дарга?

— Удавас малчынар хуралы чыыр бис. Аңаа билдине бээр боор... —дей каапкан, ул айтырыпта ол черинде дорт харын бербөөн.

Иччаарга шак мындыг айтырыгын колхоз даргазы эш Биче-оол Шивозилинг, У. Шынаанын, Берт-Дугайн хойжуларында, Хурен-Дугайн ийек каларчыларында чалгыс удаа өвөс дыңнаан. Ол хирезинде ол айтырыпта дорт харын берип шадывас болганында, малчынарнын ол чөптү негелделерин блокнот-

кыдыражынга балзabas будукту карадан-биле демделеп алыр ужурга таварышкан.

Бол-даа, шээр-даа малдарын кыштаг айтырымы бо колхозтун амгы байдалында бергедөн. Кыштагылар тодараттымаан малчынарда аңгыда, кыжын мал кыштагыларынга олар-белтири чүм чаагай звес, харын амдыгаштан-на дамыкталыр чыгаан ийикпе азы амдыгаштан-на дамыктаалып чарыгдатына берген кыштагаларыг малчынар база илереп келген. Санаа Делгер-оол дээрзинин Ак-Өдөк деп черде кыштаанын оларын ол чөк-кавыда малчынар Хастаа, Маалыр-оол, Карыма оларын кааладында малдар күтүп өтүр төтөгөлдөп чип каапкан.

— Ам өлдөөр хой болгай. Ат болду. Канчаары?—деп, ол хойжунун чөптү дүвүрөшкенинге даргадан база-ла тодаргай харым чок.

База ийек каларчында барган Баян Оолаттын Ээр-Кара-Сугда кыштаанын оларын Тес уунда күзөп турар инектер база чип турар. Ол шынак С. Дамбарын хондул чугаалап турары-биле алмыга, У. Шынаа сугда колхозчуларын хууда мал-маганы ол чөк-кавыда кыштагаларга чедип, оларын оларын чип саза башып турар. Малчынарны көздөп турар бо айтырылгарга колхоз даргазы эш Биче-оолдун дорт харым чок болганын ужуру бола, колхоз баштаар чери мал кыштагалдыкчынын чугула айтырымын мынчага дээр чөгүрү-биле үнөлөй бөрөөзинин, сургакчыларда коллегиялык сүмөлөжөгөн оң кылабай турганынын керечи.

Хурен-Дугайда № 2 сүт-баган фермазынын малчынар-биле-даа, Хараалыг-Хем, Шивозилинг-Хем, Берт-Дугай ол иччаар турар хой-хой хойжулар-биле-даа чугаалап, оларын амдырлар-чуртгалары-биле танышкан кижин оларын ортузунда солу тардылгаларын кошкан, черде мынчаш, ол черде малчынар ортузунда масса-политиникт ажылда шадывас аржажк четпестерин шынгыш шүгүмчүлөп көрбөс аржажк.

Хурен-Дугай фермазында чурттап олар коммунист Чоолу Ямаа-даа, комсомолчу кыстар Далаа Канжаа, Балдан Кларо, Оюн Дина-даа, чылагы Чоолу Куяк-даа КНО-нун XV сессиязынын дугайында мынчага дээр түрү-даа дыңаваан.

Солуннар ол фермага-даа, ол чөк-ка хойжуларга-даа мында-кааа кезиле турар харын. Ийриг-даа болза ол солуннарны малчынарга өй-шаанда чедирип турарын, чурт иштинин, делегей байдалынын чугула-чугула болушкуннарын тайлыбырал бээр системчидерин У. Шынаада партия эке организастаан (секретары эш Миндияр) чөгүрү-биле үнөлөй көрбөй келгени болгаш ам-да үнөлөй көрбөй турарын үстүндө факт чугаалап турар. Фермага-даа, хойжуларга-даа агитатор азы почтачы кижилер келбестөөн.

ХАРЫСАЛГАЗЫН УТУП ТУРАП КИЖИЛЕР

Хураган каларчызы Чыргал Монгун-оолдун Хараалыг-Хем алдык талында күзгөлдө хондулунуң оң шак ажып турда чед бердинис. Элдиги чүбө: ол каларчынын кодамында 500 ажыг хураган бөлүк-бөлүк аларган, далажы сурей ам чала-ла одарже сымалды оттап үшүп эгелеп тур.

— Оларже чөп кончүт саадатканын олу?—деп, мал өмчөн Ондар Чалдыг каларчыдан айтыры.

— Бо эртен-не саадатты ийин бо—дээр, айтырыгга харым бөрүн-не ораддыканын ол чүбө боор оң, хал, дыңааны алгаш таакты тил, өрүк-сүрү аянын айтырып, ам салдына берип дег айтырылгардан ол дүвөсөнгөзү олур.

Чыргал Монгун-оол мурунундан-на колхозка шээр мал малдан, мүн чүгөрө амжалдап келгени шын. Ийриг-даа болза амгы кыштаглаашкыга оң белеткели дык кошкан. Чуга дээр, Эл-Арга деп черде оң кыштаанда чак кажаанын тулуу ам-даа доозулбаа, Казилыг-Өвөндө хой кажаанын көржөни ам-даа хоортуумаан, мында хой, хураган кажаалары чыгылаттымаан. Ол ийи кыштагаларын хайзымын-да чанында өдөк бөлдүмөөн.

А ол шынак, Берт-Дугай участогунда хойжулар Чамыяк болгаш Шойда кыштаглаашкыга хандыг-даа белеткеп ажылчыте мынчага дээр кирбөөнөр. Бо ийи хойжуларын кыштагаларында кажааларын иштинде көржөннери хоортуумаан, кажаалар чыгылаттымаан болгаш септетилгезин. Малчын бүрүч малга бижыг чөм-суурну белеткээринге киржир дорт хулаалгезин олар күтсөптоннөр: олар чайын өтүр чалгыс-даа туум сизген белеткеп албааннар. Бо малчынар кыштаглаашкын белеткелине мындыг харым-салга чок бооп турда, колхоз баштаар черинде, Берт-Дугай кедээ Советтин күсүкмуундан ол дугайында кем-

чег албайн турарын шүгүмчүлөп айтырыптуу.

Тес уунда белеткетиңген сизгенин учтумал мал аксиндан камгалады кончүт багай. Хурен-Дугай фермазынын чанында ам-даа он хир сарааттар кажаалаттымаан. Ол сизгени кажааларынга киржир ужуруг малчынарда Санчат болгаш Маалыр-оол олар ол чугула ажылга киржиринден мынчага дээр былдап келгенер. Амгы үеде Тестин уунунда үчтумал хой төвөлдөр болгаш өскө-даа мал көвүрөөн.

ОЮП ЭРТИП БОЛБАС

Колхоз даргазы эш Биче-оол бо чүдүлдерин дугайын чугаалап берган чүбө. Ийриг болганда оюп эртип болбас чамдык четпестерин дугайын маңа чугаалаксай-дыр бис.

Хурен-Дугайда № 2 сүт-баган фермазында чөккөт ийи бызаа өлгөн. Москваын ветеринария Академиязын бо чылын чак доозуп келгеш, үк колхозтун мал өмчөинде амжалды берген эш Ондар Чалдыгын анализин сугаар алмыга, үк бызаалар күш-деңгизден аргажк аржандан, күсүк соокка алысканымдан өлгөн бооп турар. Амгы үеде ол фермазын бызаа каларчы эш Кыстай-оол кааладында турар 15 хире арган бызааларын чөгүрү-биле ажаап карактавайн, харын эртен Тес шынаанын ийек-суклактарынче үндүр ойладып, кезжө оларын делир өдөкче килр сывырып эккээр-биле өйлөшкөн. Кижин баштаар арган бызааларга шынарлыг чөмөгөлгени амдыгаштан берги дег. Кыш удуру бызаалар бо хире арып турда, садынган сүттүн хонун дымтып алгаш, а дымтынган ол сүттү черже төп турарын кижин дыңааш кайгай болга-

Шынында, сүт болза чаш малга калдыг-даа өскө чөм-биле денетинмес ийриг үнөлүг чөм дээрзи билдингир.

Ол арып-баскыраан бызааларын көргөш, колхоз даргазы эш Биче-оол доп-доран ол черинге практиктиг хөмчөг алырынын орнунга:

— Дүңмач Кыстай, бызааларынын эки калары көр—деп, эрентей чамгы-биле кызыгараттынган.

База бир факт-барымдаа. Хараалыг-Хемин аксында күзгөлдө хойжу Ш. Шойдамайын каалады хайрыксынын нарын дүктүгү бир улуг хой өлгөн чыккан. Мал өмчөн О. Чалдыг демги хойнуң өлгөн чылдаганын тодаралары-биле анализин кылдыр, илерезин мындыг: хой кырып-чөмөнгөндөн оң чамдык удуру-даа, даг-даа иштерин шагда-ла дүшкүлөп калган. Көгөлөр мал болганда чөм хайдырып шадывас болу бергенден арып-доруу келгеш, ам соокка база алыскан болган. Ол шынак ол каларчынын тоданында бакы дескинеттөөн ийи хураган човооткагы шурган үеинде чыткен. Ол хиреде эолери дүштө чок олурар. База ол-ла кодан хойда 63 арган хураганнар болгаш өлгөн каш кырып-чөмө хойлар база бар. Устүндө бо-даа барымдаларын, колхозтун мал өмчөлөрүн анализтерин-даа удурулга кылган ап көргө, бо колхозта кыраан азы араан малдын, ылангыя шээр малдын брактаашкыны чөгүрү-биле кылдырмай турар. Шынын чугаалаарга, шээр малдын баш санынчы планинг онаалгаларынче-ле сагыш салгаш, кырган хойларын төлүн чызге алып дээр, оларын өй-шаанда брактаашкы чорук Ленин аттыг колхозтун баштаар черинин практикасында чачыл болу бергени чажыт өвөс. Өйүндө брактаашкы чорук шээр малдын баш санынча-даа, боң продуктуун алмырыга-даа когаралдыг шын звес ол практикадан дарый чайлаза чогулчалай. Бо колхозтун баштаар чери хойжуларга кодан мал хулаалгезин берип тура, оларын кыштагаларын хөп-хөпкөт сөлүштүргөн кыштаглаашкыга белеткеди өй-шаанда доозарыга эвөш эс докторны чедирген. Чижекке база-ла Ш. Шойдамайын-даа, М. Чыргалды-даа ап бо-лур. Оларын кайзы-даа чөккөк чедир кыштагаларын билбес турганнар.

Хураганнар-даа, төртүр хойларын-даа каларчыларга өдө тургузар деп айтырыгын туруп эээр чылдаганын бирөөсү болза, бо колхозтун хоочун малчынарнын салгалынын дугайында, өскөр чугаалаарга, назмалап келген азы өскө бир амдырлар чылдаганын хойжуларын төлөтүп солуп акмы дег аныяк оол, кыс хойжуларын өстүрүп белеткээринин айтырыгын чөгүрү дөңгөлдө тургустуумаанында база бооп турар.

Кыштаглаашкыга колхозтун чамдык малчынарнын хандыг аныз белеткедиг ужуражыг турарын чырыдын тура, колхозтун даргазынча, колхоз баштаар черинге чугаалаза дөөн чамдык четпес чүдүлөр бо.

А. БЕГИН, «Шынын» тускай корреспонденти. Тес-Хем району.

ТОЖУНУҢ АҢЧЫЛАРЫНДА

герип алыр керек диди. Аңчылар ийлеринин чүгүн кончүт шыгалык дүжүрө каапкан олаг кылсы бердилер. Ийчач анык аңчы Т. Ак тургаш: — Анжаксааш черде дөстүмөй-дир мен, карыгаалажы бичини кылаштааш келин дээр боозун алгаш чорупту. Өскө аңчылар база-ла Актын үлөгерин эдериптилер... Олар чүгүлө дүбө апар-

угулаалыг шаараш пестерде кылган көжөгөлөр асмылап каан. (Чурук № 1). Бажын иштинин дерилгезин көргө-ле мында шырык колхозчу чурттан турар дээрзи алден. Мен Ак Мырлааның бажында келримге ол тайгаче эгттаналарыга бүрүн белеткенип алган болду. Алдарлыг аңчыны уруу Сарыча чылдына-а ачык-биле кады аңчыларга чачыккан. Ол адамынча улуг арга дуржулгаларын эки шиггөлдөп алган. Сарыча ам Тожунун дээр аңчыларынын бирээзинге санагытыр турар.

Аңчылар хамык эт-көксөлдөрүн ийлерге чүдүрүп алгаш, суурдаа бөлүк-бөлүк-биле аңгы-танышканнар. (Чурук № 2). Ийлер мунган

аңчылар тайганын кокла оруу-биле шуштур чоруп бар-ла ийлерде Дээрде чачык-даа бөлүт чок, төш, ший, дег мунгарын чаагы чылы холушкан арыг агарын таалап тынмышан олар шүптү өөрүшкүлүг, ир-шоорлуг чоруп олурар. (Чурук № 3). Олар бичининден тура тайгалар кезип аянап чачыкканнар, ичингаш чак сезонда аңчымырже үнери оларга улуг өөрүшүг байырлап.

Хун кудулай берген, удавас тайгага имиртин дүжүп келир дей берген. Ийлер база арай туруксай берилген, эгнштеп чорлар. Эвөө удуртукчу Ак Тевекер өөрүнгө: (чурук № 5).

— Маңа хонуп алымдыр, мында чаат база хой-дур. Ийлерин чөм-

тер. Мурунку аңчыр сезондарында чөпөл алган бедик көртүгүлери дээр оңу колхоз баштаар чери хой удаа өрткөт белеткер-биле шынаан. Бодунун өрөс кашпагай авангыры-биле эр улустардан чыдып калбас аңчы Ак Ойдуна (чурук № 7) чылдына-а ашаа Ак Монкап-биле кады аянап үнер, а сезонда оларын тыпкан өлүүнү саны барык деп болур. (Төнчүзү 4-кү арында).

Уттундурган участок

Эт, сүт белеткелдеринин Чадаана районун аразынын конторазынын мал базасында болгаш оң чөк-кавымында 20 хире өг-бүлөлөр чурттап турар. Бо участок Чадаана хоорай Советинге хамааржып, хоорай Советинин № 46 сонгууда округу болуп турар.

Участокта ийтинин-биле 60 чыгам чурттагычлар бар болгаш олар район төвүндө бүдүрүлгө, ажы-агыл, албан организастаа черлеринде амжалдур турар. Оларын ортузунда агитация болгаш политиктиг кыжындилге ажылы чөрттүмүйн турарын ужурунда, олар дык хой чугула хөмчөгөлдөп дашкаар туруп турарлар. Участоктун чурттакчы чогу солуннарын, сеткүлдерин чылдын чачыдып албайн келген. Чамдык өг-бүлөлөр амжалдап турар организастаанын айым-биле албан черинин эдеринге чачыдып ап тургулаан. Ол чорук оларга база-ла өкч талалы болбаан. Чүгө дээрже, почта-аңчы солун, сеткүлдерин албан черинин конторазыга апарып кааптарга, ол чачылгаларын эолери контора иштинде эвөс, дашкаар амжалдап турар чүбө болганда, солуннар эдеринге чөптөй, өскө кижилерин амжалдына кирип тургулаан. Почта-аңчы бо участок хоорейден озаашып, элден аракты турар дөөн мынар солун, сеткүлдерин, чагааларын чедирбей турар.

— Солуннар, журналдар чачыдып алмыра почта-аңчылар бээр өскөлөс, албан черинге чачыдып каарга чидер, дык-ла берге чүбө-дир. Харылаза конторазыга адрес тургустуруп, чачылган аңаа бижидип алыр дээрже, амжалдап турар чүбө болганда мынар хунун-не барып, оңу чедип ап турар чай шөлөгө-даа тынмыбас. Бистин бааза болгаш черле бо кадына парлалга чачылгалыг өг-бүлө хондар, харында чок деп болур. Бо участокта чурттагычларын колдуу чуртталга бажындарыг. Ийриг дүжүрө радионун чүгө сураан дүжүрө улус-тур бис. Парлалга-даа, радиода чок болганынча биске каандыг-даа таныдылга акылы шуут чок. Лекцияларын база күзгөлдөшкө-биле дыңнасап турар бис—деп, мында чурттакчы эштер М. Лопсан Шымырп, К. Аванды, Седип болгаш өй-даа өскөлөр хомудалын илередиш чугаалап турарлар.

Мал базасынын № 46 сонгууда округунун сонгучулары Чадаана хоорай Советинге боттарынын депутаттыга Х. Бөрбюну сонгзан. Сонгучулар

«Шынын» реиджи: М. Бирин-Санаа, хоорай Советинин депутаты. М. Номбу-Сурун, мал базасында чурттакчы. М. Севен, «Шынын» корреспонденти.

Типографияда

Областын культура өргөлелинин типографиязынын коллективин төгүлүг чеди чылдын ийги чылынын доозалгаларын хуусаа бетинде күсүдир дөөн социалисттик чарышты калбартымаан, күш-ажылга бедик көртүгүлери чедип ап турар. Ушкү кызыралдыг бүдүрүлгө планын полиграфичилер ишти продукция талазы-биле 101,2 хуу, бараанын продукция талазы-биле 114,9 хуу күзүсеткенер. 9 айларда коллективте күш-ажылдын бүдүрүчүгү 1,5 катта өскөн, плаандан ажыр дык хой мүн рубль түнүт орулга кириш аадыган. Октябрь байырамына күш-ажыл чык бедики чедикширинериг ужуражы дөөн типографиянын коллективин бо хүнерде күжөнишининг амжалдап турар.

С. ОЮН.

Өөрүшкү хайныгып келир

Катышкан Нацлар Организастаанын XV сессиясында совет төлөөлөрүн баштын Никита Сергеевич Хрущевтук Москваын амжалчы чоннарынын хой муң кижини чыгып митингине төгүлүг чугаалам мен радиодан дыңып, солуннар алган амгы-шынга үңөйлөңөр, мерген утааныр өскөр-биле капиталисттерин арын-үүр чок, бужар үүлөдигтерин кам-хайыра чок сойгалап, делегейде бөдүнү ак-сеткилдиг

Номчуктарынын биске бижип турары

Эрзин районун «Чаа орук» кедээ амжал-агый артедийн № 3 шээр мал фермазы кыштаглаашкыга багай звес белеткенер. Кыштагаларда 5 чаа кажаалар немей кылдынган болгаш 16 кажааларын септеп дооскан. Ол шынак 6 тонна ажыг өдөкти бөлдү алган. Фермазын коллектив бөдүнү күжү-биле 1248 тонна сизгени, 200 тонна силосту белеткөн, 80 тонна сизген кыштагаларда дүжүртүнгөн. Т. ДЮНДУПЕЙ.

«Шынын» реиджи:

М. Бирин-Санаа, хоорай Советинин депутаты. М. Номбу-Сурун, мал базасында чурттакчы. М. Севен, «Шынын» корреспонденти.

Типографияда

Областын культура өргөлелинин типографиязынын коллективин төгүлүг чеди чылдын ийги чылынын доозалгаларын хуусаа бетинде күсүдир дөөн социалисттик чарышты калбартымаан, күш-ажылга бедик көртүгүлери чедип ап турар. Ушкү кызыралдыг бүдүрүлгө планын полиграфичилер ишти продукция талазы-биле 101,2 хуу, бараанын продукция талазы-биле 114,9 хуу күзүсеткенер. 9 айларда коллективте күш-ажылдын бүдүрүчүгү 1,5 катта өскөн, плаандан ажыр дык хой мүн рубль түнүт орулга кириш аадыган. Октябрь байырамына күш-ажыл чык бедики чедикширинериг ужуражы дөөн типографиянын коллективин бо хүнерде күжөнишининг амжалдап турар.

С. ОЮН.

Өөрүшкү хайныгып келир

Катышкан Нацлар Организастаанын XV сессиясында совет төлөөлөрүн баштын Никита Сергеевич Хрущевтук Москваын амжалчы чоннарынын хой муң кижини чыгып митингине төгүлүг чугаалам мен радиодан дыңып, солуннар алган амгы-шынга үңөйлөңөр, мерген утааныр өскөр-биле капиталисттерин арын-үүр чок, бужар үүлөдигтерин кам-хайыра чок сойгалап, делегейде бөдүнү ак-сеткилдиг

Номчуктарынын биске бижип турары

Эрзин районун «Чаа орук» кедээ амжал-агый артедийн № 3 шээр мал фермазы кыштаглаашкыга багай звес белеткенер. Кыштагаларда 5 чаа кажаалар немей кылдынган болгаш 16 кажааларын септеп дооскан. Ол шынак 6 тонна ажыг өдөкти бөлдү алган. Фермазын коллектив бөдүнү күжү-биле 1248 тонна сизгени, 200 тонна силосту белеткөн, 80 тонна сизген кыштагаларда дүжүртүнгөн. Т. ДЮНДУПЕЙ.

«Шынын» реиджи:

М. Бирин-Санаа, хоорай Советинин депутаты. М. Номбу-Сурун, мал базасында чурттакчы. М. Севен, «Шынын» корреспонденти.

Типографияда

Областын культура өргөлелинин типографиязынын коллективин төгүлүг чеди чылдын ийги чылынын доозалгаларын хуусаа бетинде күсүдир дөөн социалисттик чарышты калбартымаан, күш-ажылга бедик көртүгүлери чедип ап турар. Ушкү кызыралдыг бүдүрүлгө планын полиграфичилер ишти продукция талазы-биле 101,2 хуу, бараанын продукция талазы-биле 114,9 хуу күзүсеткенер. 9 айларда коллективте күш-ажылдын бүдүрүчүгү 1,5 катта өскөн, плаандан ажыр дык хой мүн рубль түнүт орулга кириш аадыган. Октябрь байырамына күш-ажыл чык бедики чедикширинериг ужуражы дөөн типографиянын коллективин бо хүнерде кү

